

Türk Dermatoloji Derneği Hasta Bilgilendirme Broşürü

KUTANÖZ VASKÜLİT

Kutanöz vaskülit nedir?

- Vaskülit, kan damarı duvarlarının iltihaplanması olarak tanımlanır. Vücutta büyükten küçüğe kadar çeşitli boyutlarda kan damarları vardır. Derideki, küçük veya orta büyüklükteki kan damarlarını etkilediğinde, kutanöz vaskülit olarak adlandırılır. Bazen kutanöz vaskülit, diğer organlarda (sistemik vaskülit) meydana gelen inflamasyonun bir işareti olabilir ve tam tanı için daha fazla araştırma gerekebilir.

Kutanöz vaskülitte ne sebep olur?

Kutanöz vaskülit vakalarının neredeyse yarısında, belirli bir neden bulunamaz (idiyopatik olarak adlandırılır). Geri kalan hastaların yaklaşık %15-20' sinde, bir enfeksiyon sonrası görülür. Kutanöz vaskülitte yol açan enfeksiyonlar arasında, boğazdaki beta mikrobu olarak bilinen streptokokların yol açtığı bakteriyel enfeksiyonlar, üst solunum yolu enfeksiyonları, hepatit B ve C gibi viral enfeksiyonlar yer alır. Hastaların % 15-20' sinde vücutta aşırı inflamasyona neden olan başka bir hastalığın sonucu olarak vaskülit ortaya çıkar. Örnek olarak inflamatuvar bağırsak hastalığı ve Behçet hastalığı gibi inflamatuvar hastalıkların ve romatoid artrit, sistemik lupus eritematozus ve Sjögren sendromu gibi otoimmün hastalıkların seyri sırasında kutanöz vaskülit görülebilir. Olguların %10-15' inde, antibiyotikler ve NSAİİ'ler (steroidal olmayan anti-inflamatuvar ilaçlar) gibi ilaçlar kutanöz vaskülitte sebep olur. Nadiren, vaskülit vücutta altta yatan bir kansere tepki olarak ortaya çıkabilir.

Kutanöz vaskülit kalıtsal mıdır? Bulaşır mı?

- Kalıtsal veya bulaşıcı değildir.

Kutanöz vaskülitin özellikleri nelerdir?

- En sık görülen kutanöz vaskülit tipi kutanöz küçük damar vaskülitidir. Kutanöz küçük damar vaskülitinde yer yer ele gelen, kırmızı-mor renkli, basıldığında rengi solmayan, morluk benzeri izler görülür. Bu izler tipik olarak küçüktür. Bazen bu izlere, içi irin ve/veya su dolu kabarcıklarda eşlik eder.
- Daha geniş çaplı kan damarlarında (orta damar vaskülit) tutulum olduğunda, yukarıdaki değişiklikler dantel veya ağ benzeri morarma, dantel veya ağ benzeri kızarıklık, yamalı renk değişikliği (livedo reticularis), ülser, cildin daha derin katmanlarında sertlikler şeklinde belirti verir.
- Kutanöz vaskülitte en sık bacakların alt kısmı etkilenir. Ancak bazen kalça bölgesi ve göbek çevresinde de görülebilir. Nadiren üst vücut bölgesi tutulur. Kutanöz vaskülit genellikle herhangi bir belirtiyeye neden olmaz; ancak bazen ağrı, yanma ve kaşıntı görülebilir.

Başka hangi sorunlar için risk altındayım?

- Kutanöz vaskülitli hastalar ateş, yorgunluk ve eklem ağrıları yaşayabilir. Deri dışındaki organlardaki kan damarları etkilenirse, başka belirtiler de olabilir. Bunlar arasında ateş, kilo kaybı, bitkinlik, eklem ve kas ağrısı, idrarda kan görülmesi, bulantı-kusma, karın ağrısı ve kanlı dışkılama, ellerde ve ayaklarda uyuşma ve karıncalanma, nefes almada güçlük, göğüs ağrısı, öksürük, öksürükle kan tükürme yer alır.

Türk Dermatoloji Derneği Hasta Bilgilendirme Broşürü

Kutanöz vaskülit nasıl teşhis edilir?

- Muayene ve gerektiğinde deri biyopsisi (doku örneği) tanıda yardımcıdır. Kan testleri, idrar örneği, kan basıncı kontrolü ve gerekirse görüntüleme yöntemleri (ultrason gibi) kutanöz vaskülitin nedenini ve diğer organ tutulumlarının olup olmadığını araştırmak için doktorunuz tarafından istenebilir.

Kutanöz vaskülitin seyri nasıldır?

- Kutanöz küçük damar vaskülitleri birkaç hafta ile aylar içinde iyileşir. Her 10 hastadan 1'inde daha uzun (yıllarca) devam edebilir. Herhangi bir nedenin bulunmadığı (idiyopatik) kutanöz vaskülitli hastalar genellikle olumlu bir seyir gösterirler. Ancak ikincil bir neden bulunursa (inflamatuar bağırsak hastalığı, otoimmün bir hastalık gibi) yakın takip ve düzenli izlem gerekir. Başarılı bir tedaviden sonra bile, vaskülitten etkilenen bölgeler, etkilenmeyen cilde kıyasla daha pigmentli (kahverengi veya siyah) hale gelebilir. Bu renk değişikliğinin normale dönmesi genellikle aylar sürebilir.

Kutanöz vaskülit nasıl tedavi edilir?

- Kutanöz vaskülitin tedavisine ilk olarak, altta yatan neden ele alınarak başlanır. Herhangi bir şüpheli ilaç varsa kesilir. Enfeksiyondan, inflamatuvar bir durumdan veya kanserden şüpheleniliyorsa, uygun tedavi doktorunuz tarafından yönetilir.
- Nedenin bulunmadığı (idiyopatik) kutanöz vaskülit vakalarının çoğu hafiftir. Bu durum bacak kaldırma, dinlenme, kompresyon çorapları, cilde uygulanan steroidli kremler ve merhemler, ülser gelişmişse pansumanlar, kaşıntı giderici ve ağrı kesici ilaçlar ile düzelir. Kutanöz vaskülit atağı uzamışsa, şiddetli ise, ülserasyona yol açıyorsa veya tekrarlıyorsa kortikosteroidler, kolşisin ve dapson gibi diğer oral ilaçlar tedaviye eklenir. Şiddetli veya sistemik hastalığı olan hastalarda, immün sistemi baskılayan veya düzenleyen ilaçların kullanılması gerekli olabilir. Tüm bu tedaviler doktorunuz tarafından yakından izlenmenizi gerektirir.

Vaskülit hakkında nereden daha fazla bilgi edinebilirim?

<https://www.uptodate.com>

<http://www.dermnetnz.org/topics/cutaneous-vasculitis/>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK545186/>

Hasta destek grubu bağlantısı var mı?

<http://www.vasculitisfoundation.org/support>

